

Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
woningbouwlocatie Amersfoort

24 september 1992

299-90

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Toetsingsadvies over de inhoud van het milieu-effectrapport
woningbouwlocatie Amersfoort/

[Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht :

Commissie voor de Milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-407-4

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Amersfoort / woningbouw ;
Amersfoort.

Gemeenteraad Amersfoort
Postbus 4000
3800 EA Amersfoort

uw kenmerk
Sector RO/EZ, nr. 2527

uw brief
29 april 1992

ons kenmerk
U1382-92/vE/yh/299-91

onderwerp
m.e.r. woningbouwlocatie Amersfoort

Utrecht,
24 september 1992

Met bovengenoemde brief stelde U de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de inhoud van het milieueffectrapport (MER) Nieuwland.

Hierbij bied ik U het toetsingsadvies van de Commissie aan overeenkomstig artikel 41z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Het MER is getoetst aan de voor dit project vastgestelde richtlijnen voor de inhoud van het MER en aan de wettelijke vereisten uit de Wabm. Voor een overzicht van de belangrijkste punten van het toetsingsadvies verwijs ik U naar hoofdstuk 2 van dit advies.

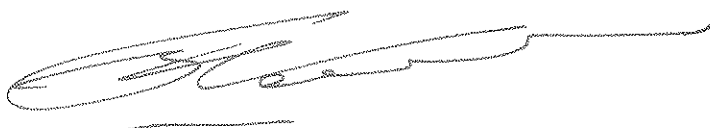
Naar aanleiding van het advies vraag ik Uw aandacht voor het volgende:

1. In het project Nieuwland is de milieueffectrapportage (m.e.r.) gestart, nadat besluitvorming over de te bebouwen locatie had plaats gevonden. De m.e.r. is gekoppeld aan de besluitvorming over een globaal bestemmingsplan. Waar de Commissie in haar toetsingsadvies het belang van m.e.r. voor de locatiekeuze benadrukt, dient dit te worden beschouwd als een algemene aanbeveling voor een aanpak in m.e.r.-procedures. Juridisch is de door de gemeente gevolgde werkwijze correct.
2. Het MER Nieuwland is opgesteld gelijktijdig met het ontwerpen van het plangebied op basis van vooraf vastgestelde uitgangspunten en een hoofdstructuur. De Commissie is verheugd te vernemen dat deze werkwijze door de opstellers van het MER en de ontwerpers van het plan als een inspirerende en vruchtbare manier van werken is ervaren.

3. De werkwijze heeft aan de andere kant in de hand gewerkt dat in het MER geen alternatieven voor de wijkstructuur in beschouwing zijn genomen en uitgewerkt. Op dit punt richt zich de hoofdkritiek van de Commissie. Wanneer het MER meer was beschouwd als een creatief zoek- en afwegingsproces, was een belangrijk onderdeel van m.e.r. (ontwikkelen en vergelijken van alternatieve oplossingen voor de voorgenomen bouwopgave) wellicht beter tot zijn recht gekomen. Gezien het stadium waarin het plan verkeert, heeft de Commissie het niet opportuun geacht te adviseren dergelijke alternatieven alsnog uit te werken.
4. De waarde van deze m.e.r. ligt in het uitgebreid naast elkaar zetten van de relatie tussen milieu en inrichting (varianten), het voor zover mogelijk vertalen van de milieu-uitgangspunten in de bestemmingsplanvoorschriften en het aangeven welke besluitvorming in het verdere proces nodig is om milieudoelstellingen te kunnen realiseren. Uit het MER is gebleken dat juist de nog komende gemeentelijke besluitvorming zal bepalen in hoeverre deze doelstellingen worden gehaald.

Aangezien dit het eerste MER is, dat is opgesteld ter onderbouwing van de besluitvorming over een woningbouwlocatie op bestemmingsplanniveau, is de Commissie van oordeel dat bovengenoemde punten bruikbaar zijn voor komende m.e.r.-procedures voor vergelijkbare projecten.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de verdere besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen, welke rol de bij deze m.e.r. gepresenteerde milieu-informatie, adviezen en opmerkingen hebben gespeeld. Ook stelt zij het op prijs kennis te nemen van het evaluatieprogramma.

ir. K.H. Veldhuis,
voorzitter van de werkgroep
m.e.r. Nieuwland

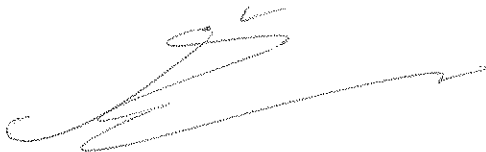
Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
Woningbouwlocatie Amersfoort

Advies op grond van artikel 41z, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne over de inhoud van het milieu-effectrapport Woningbouwlocatie Amersfoort,

uitgebracht aan de Gemeenteraad van Amersfoort door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

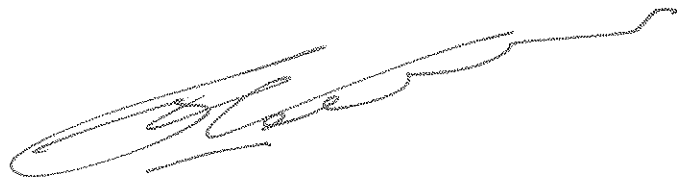
de werkgroep m.e.r. Woningbouwlocatie Amersfoort

de secretaris,

drs. M. van Eck

de voorzitter,

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 24 september 1992

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. ALGEMEEN OORDEEL OVER HET MER	2
3. TOETSING OP ONDERDELEN	3
3.1 Probleemstelling en doel	3
3.2 Te nemen en genomen besluiten	4
3.3 Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.4 Bestaande milieusituatie en autonome ontwikkeling	9
3.5 Milieugevolgen	9
3.6 Vergelijking van de alternatieven	9
3.7 Presentatie van het MER	10
4. DETAILOPMERKINGEN	10

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 april 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking in de Staatscourant nr. 109 d.d. 10 juni 1992.
3. Projectgegevens.
4. Lijst met inspraakreacties en adviezen.
5. Inhoudsopgave van de "Nadere informatie MER Nieuwland".

1. INLEIDING

De gemeente Amersfoort heeft besloten om het gebied Nieuwland als woningbouw en bedrijfsterreinlocatie tot ontwikkeling te brengen. Dit voornemen wordt juridisch-planologisch uitgewerkt in een op te stellen globaal bestemmingsplan.

In juli 1990 is ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan een milieu-effectrapportage gestart conform de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) en het Besluit milieu-effectrapportage.

Op 10 juni 1992 werd door de gemeente bekend gemaakt (bijlage 1) dat het milieu-effectrapport (MER) en het ontwerp-bestemmingsplan vanaf die datum een maand ter inzage zullen liggen.

Bij brief van 29 april 1992 (bijlage 2) werd de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het MER, conform artikel 41z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm).

Dit advies betreft:

- toetsing aan de regels voor de inhoud van een MER, zoals gesteld in artikel 41j en 41k van de Wabm;
- toetsing aan de voor dit MER vastgestelde richtlijnen;
- signaleren van eventuele onjuistheden in het MER (Wabm, artikel 41w, tweede lid).

Het is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens zijn opgenomen in bijlage 3.

Op 7 augustus 1992 werd met de gemeente van gedachten gewisseld over een concept-toetsingsadvies. Naar aanleiding van deze bespreking heeft de gemeente een notitie "Nadere informatie inzake MER-Nieuwland" opgesteld om hiermee tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Commissie in het concept-advies.

Deze notitie heeft in de periode van 27 augustus tot en met 10 september ter visie gelegen. Over deze notitie zijn geen inspraakreacties ontvangen.

Conform artikel 41z, tweede lid van de Wabm heeft de Commissie alle via het bevoegd gezag ontvangen reacties op het MER, alsook het verslag van de hoorzitting van 25 juni 1992, in beschouwing genomen. Voor een overzicht van deze reacties wordt verwezen naar bijlage 4. Voor zover deze reacties betrekking hebben op het MER, werden zij door de Commissie in haar advies verwerkt.

2. ALGEMEEN OORDEEL OVER HET MER

Inleiding

Het is de eerste keer dat een MER voor de inrichting van een woningbouwlocatie wordt opgesteld ter onderbouwing van de besluitvorming over een bestemmingsplan. De Commissie heeft waardering voor de grondigheid, waarmee het onderwerp is aangepakt.

Locatiekeuze

In haar advies voor richtlijnen en de daarbij begeleidende brief heeft de Commissie gesteld dat "(...) bij besluitvorming over nieuwbouw in veel gevallen het grootste milieurendement te bereiken is op het niveau van de locatiekeuze. In het MER zou aan dit aspect derhalve niet voorbij gegaan mogen worden. (...)"

Hoewel het MER aan dit onderwerp een aparte bijlage wijdt, wordt tegelijkertijd duidelijk dat de locatiekeuze niet meer ter discussie staat.

Hoofdstructuur van het plangebied

De werkingssfeer van het MER wordt verder beperkt, doordat bij de keuze voor de hoofdstructuur bij voorbaat met een serie 'harde randvoorwaarden' rekening is gehouden. De Commissie betreurt dat bij het meest milieuvriendelijke alternatief en bij het mobiliteitsalternatief in het MER geen andere hoofdstructuur is uitgewerkt en vergeleken. Genoemde alternatieven zijn in het MER alleen in beschrijvende zin met begrippen en principes behandeld en niet uitgewerkt, waardoor ook de kans is gemist om bruikbare elementen van deze alternatieven in de hoofdstructuur van het voorkeursalternatief te verwerken. Zo ontbreekt in het MER bijvoorbeeld een uitwerking van Nieuwland, waarin de gunstige auto-ontsluiting als een gegeven wordt geaccepteerd en de bijdragen voor het milieu gezocht worden in de realisering van een 'ecologisch wijkconcept' (zie p. 8 van dit advies).

De Commissie realiseert zich dat het uitwerken en doorrekenen van andere hoofdstructuren voor Nieuwland een tijdrovende opgave is.¹ Zij heeft het gezien het stadium, waarin het plan verkeert, niet opportuun geacht te adviseren om dergelijke alternatieven alsnog uit te werken. Nieuwe m.e.r.-procedures voor woningbouwlocaties op gemeentelijk niveau kunnen voortbouwen op de ervaring van het MER-Nieuwland en het denken over deze materie verder brengen.

¹ Wellicht biedt verdere automatisering mogelijkheden om dergelijke activiteiten (in de toekomst) sneller en eenvoudiger uit te voeren.

Inrichting en uitvoering

Het MER heeft vooral invloed gehad op de inrichting en uitvoering.

Aan de inrichtingsaspecten van de wijk is veel aandacht besteed. Bij de uitwerking van de milieu-aspecten hebben relevante begrippen als "integraal ketenbeheer", "energie-extensivering" en "kwaliteitsbevordering" een belangrijke rol gespeeld. De hanteerbare, concrete aanbevelingen, die uit dit gedeelte voortvloeien, dreigen in de hoeveelheid gepresenteerd materiaal onder te sneeuwen.

De Commissie heeft waardering voor de initiatieven om de doelstellingen uit het MER in de voorschriften van het bestemmingsplan te verwerken. Uit deelrapport B1 blijkt echter dat een groot deel van de 'milieu-voornemens' niet in een (globaal) bestemmingsplan kunnen worden vastgelegd. Of de doelstellingen over een milieuvriendelijke inrichting van de wijk worden gehaald, is voor een groot deel afhankelijk van het verloop van het verdere planproces en de besluiten, die daarin worden genomen. Een waarde van dit MER ligt in de gegevens, die zijn gepresenteerd om het milieubelang van deze besluitvorming naar voren te brengen.

Tot slot

In het MER wordt de verwachting gewekt dat een woonwijk wordt gerealiseerd met een milieuvriendelijk karakter. De ligging van Nieuwland aan de A1, waardoor het een ideale autoforezenlocatie zou kunnen worden, is daarvoor een handicap.

Dit maakt het naar het oordeel van de Commissie noodzakelijk om extra creatief te zijn in het zoeken naar mitigerende en compenserende maatregelen in de verdere planuitwerking.

3. TOETSING OP ONDERDELEN

3.1 Probleemstelling en doel

Behoeftte aan woningen en bedrijfsterreinen

De behoefte aan een nieuwe locatie voor wonen en werken is naar het oordeel van de Commissie voldoende aangetoond. Het beleidskader en de behoeftteraming zijn voldoende beschreven.

De Commissie heeft in haar advies voor richtlijnen gevraagd in te gaan op de implicaties van een kleinere of grotere woningvraag dan geraamd.

Het MER constateert dat de woningbehoefte hoger is en langer zal blijven bestaan dan aanvankelijk was gedacht. In een gestarte m.e.r.-procedure met betrekking tot de woningbouwlocaties in het streekplan Utrecht worden de locaties Hoogland-West (140 ha) en Hooglanderveen (310 ha) in de afweging betrokken. De beschikbare ruimte in met name Hooglanderveen had aanleiding kunnen zijn om de keuze voor Nieuwland te heroverwegen.

De besluitvorming is in een te ver gevorderd stadium om een dergelijke fundamentele discussie nog aan te gaan.

Locatiekeuze

In aansluiting op het gevraagde in de richtlijnen is de locatiekeuze expliciet beargumenteerd. Hieraan is een apart deelrapport gewijd. Overwegingen met betrekking tot een grotere of kleinere woningvraag (zie boven) zijn hierin niet aan de orde gekomen.

De afweging van de locaties is overzichtelijk en maakt een objectieve indruk. Zo wordt duidelijk dat Nieuwland op een aantal criteria matig scoort. Hoewel over de invulling van bepaalde cellen uit het schema discussie mogelijk zou zijn, lijkt een dergelijke discussie in dit stadium van de planvorming niet zinvol. Beter is het om na te gaan hoe bepaalde ongunstige kenmerken van Nieuwland door een optimale inrichting zo beperkt mogelijk gehouden kunnen worden in de gevolgen voor het milieu.

Doelstellingen en uitgangspunten

Uitgangspunt voor het MER is het leveren van informatie voor het tot stand brengen van een "hoogwaardig woon- en werkgebied met een milieuvriendelijk karakter". Het begrip milieuvriendelijkheid is in het MER geoperationaliseerd met relevante begrippen als "integraal ketenbeheer", "energie-extensivering" en "kwaliteitsbevordering".

Bij de alternatievenontwikkeling blijken deze begrippen naar het oordeel van de Commissie te weinig te leiden tot fundamenteel verschillende keuzes.

3.2 Te nemen en genomen besluiten

Genomen besluiten

Het MER geeft een duidelijk overzicht van relevante genomen besluiten en geformuleerde beleidsvoornemens op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. De Commissie mist in het overzicht de Structuurvisie Openbaar Vervoer van de gemeente Amersfoort, de Intergemeentelijke Structuurvisie van het gewest Eemland (januari 1992) en meer in algemene zin een beschouwing over het gewestelijke beleid.

Hoewel het MER in bijlage 3.1 een duidelijke beschrijving geeft van het door het rijk gehanteerde locatiebeleid voor bedrijven (Werkdocument geleiding van de mobiliteit) blijkt in het verdere MER te weinig dat hiermede rekening is gehouden. Nieuwland wordt terecht gekarakteriseerd als een C-locatie en ook de "Nadere informatie" maakt onaanneemelijk dat de voorgestelde busverbinding voldoende zal zijn om een B-locatie tot stand te brengen. Het ontwerp-bestemmingsplan bevat een wijzigingsbevoegdheid onder (stringente) voorwaarden. De Commissie wijst met instemming op de reactie van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, waarin wordt aangegeven dat een toepassing van de in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid pas aan de orde is, als blijkt

dat niet elders^{2]} (in de regio) locaties bij reeds aanwezig openbaar vervoer beschikbaar zijn, of tot ontwikkeling kunnen worden gebracht.

Te nemen besluiten

Het MER geeft een duidelijk overzicht van de besluiten die zullen worden genomen met betrekking tot de realisering van het plan.

De Commissie heeft waardering voor de wijze waarop is getracht de doelstellingen uit het MER te verwerken in de voorschriften van het bestemmingsplan.

Een probleem is dat veel van de in het MER opgenomen uitspraken en intenties in dit stadium van de planvorming nog moeilijk bindend kunnen worden vastgelegd. Later zal pas blijken of een frequente buslijn tot stand zal kunnen komen en de intenties met betrekking tot afval, energie en materiaalgebruik kunnen worden gerealiseerd.

In de voorschriften van het bestemmingsplan zijn enkele bijzondere artikelen opgenomen over afval, energie en bouwmaterialen. Deze artikelen zijn weliswaar relevant voor het milieu, maar niet ruimtelijk relevant. De Commissie verwacht dat de gemeente op grond van deze voorschriften derden tot niets kan verplichten.^{3]}

Omdat deze beperking in het MER ook wordt onderkend, geeft deelrapport B1 een uitgebreid overzicht van mogelijk aanvullend gemeentelijk beleid.

Met betrekking tot het verkeer- en vervoersbeleid zou hieraan het volgende kunnen worden toegevoegd:

Op dit moment wordt voor Amersfoort een gemeentelijk Verkeers- en vervoerplan opgesteld. De opstelling van dit plan loopt synchroon met de opstelling van een Integraal Regionaal Verkeers- en Vervoerplan (IRVVP) voor de vervoerregio Eemland, waarin Amersfoort participeert. Beide plannen zullen gereed zijn in 1993/94. Dan zullen ook de taken en bevoegdheden van de vervoerregio op het gebied van het openbaar vervoer duidelijk zijn; in 1994 de beschikbare middelen. In het IRVVP zouden reserveringen kunnen worden opgenomen voor werkelijk concurrerend openbaar vervoer voor Nieuwland en hoogwaardige fietsontsluitingen.

-
- 2 De Commissie had in haar advies voor richtlijnen aandacht gevraagd voor (gedeeltelijk) andere oplossingen voor vestiging van de werkgelegenheid. Dit punt is in de vastgestelde richtlijnen niet opgenomen, maar blijkt uiteindelijk wel relevant.
 - 3 Daar Gedeputeerde Staten bestemmingsplannen in de praktijk betrekkelijk marginaal toetst, zal zij deze voorschriften waarschijnlijk laten passeren. Wanneer echter in de bouwvergunningfase conflicten ontstaan over bijvoorbeeld bouwmaterialen, zal de gemeente naar verwachting een AROB procedure verliezen, waarna genoemde artikelen alsnog buiten werking worden gesteld.

3.3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

Algemeen

Ten behoeve van de uitwerking van de voorgenomen activiteit, het realiseren van een woonwijk van 4000 woningen en een bedrijventerrein van 70 ha in Nieuwland, dienen naast keuzen inzake het programma en de locatie ook keuzen gemaakt te worden met betrekking tot de stedenbouwkundige hoofdstructuur en de inrichtingsprincipes. Opmerkingen over het programma en de locatie zijn opgenomen onder paragraaf 3.1 van dit advies "Probleemstelling en doel".

Hieronder wordt allereerst ingegaan op de hoofdstructuur, opmerkingen over de inrichtingsaspecten komen aan het eind van deze paragraaf aan de orde.

Randvoorwaarden voor de stedenbouwkundige hoofdstructuur

Het MER beschrijft een serie harde randvoorwaarden, waarmee tijdens het opstellen van de hoofdstructuur rekening is gehouden.

- * realisatie van 4000 woningen
- * realisatie van 70 hectare bedrijventerreinen
- * nastreven van verzelfstandiging van het gebied
- * nastreven van verzelfstandiging van de elementen waaruit het gebied is opgebouwd
- * realisatie van één centrumgebied met voorzieningen
- * bewerkstelligen van relatie tussen woonwijk en buitengebied
- * uitgaan van de voorgenomen situering van de rondweg
- * situering van de noordelijke Rondweg.

De Commissie kan zich voorstellen dat deze randvoorwaarden voor het voorkeursalternatief worden gehanteerd. Bij het opstellen van alternatieven en varianten hebben ze belemmerend gewerkt. Alleen de aanleg en ligging van de noordelijke rondweg heeft de gemeente zelf (door tijdsdruk) tot een harde randvoorwaarde gemaakt, door hierover voorafgaand aan de m.e.r. Nieuwland te beslissen. De overige aspecten hadden kunnen worden gevarieerd om te komen tot zinvolle alternatieven het het kader van de milieu-effectrapportage.

De Commissie is van oordeel dat de stedenbouwkundige hoofdstructuur van het gebied in een te vroeg stadium is vastgelegd.

Motivering van de gekozen structuur

De stedenbouwkundige toetsing van het gekozen model, zoals beschreven in paragraaf 3.3 en 3.4 van het MER, acht de Commissie niet op alle punten overtuigend:

- Het in tabel 3.1 op p. 3.8 gehanteerde criterium "samenhang wonen-werken-voorzieningen" is niet zinvol. De samenhang tussen wonen en werken is op wijkniveau niet relevant, omdat het weinig zal voorkomen dat bewoners van de nieuwe wijk ook werk op het industrieterrein zullen vinden; de samenhang tussen wonen en voorzieningen is wel relevant, maar wordt in de onderscheiden modellen niet gevarieerd.

- In de genoemde tabel treedt differentiatie op tussen de onderscheiden modellen op basis van het criterium landschapsbeleving. De infrastructurale barrières met de noodzakelijke geluidwering maken naar het oordeel van de Commissie een visuele relatie vanuit het grootste deel van het plangebied illusoir.

Vanuit de milieu-invalshoek ontbreekt in het MER een analyse en gemotiveerde keuze over de elementen: openbaar groen, verkeersstructuur en relatie met de omgeving⁴). (Deze onderwerpen zouden zich hebben geleend voor het ontwikkelen van alternatieven.)

Een motivering voor de in het plan gekozen oplossingen wordt in de "Nadere informatie" gegeven.

In deze notitie is op verzoek van de Commissie eveneens ingegaan op een verdere uitwerking van de voorgestelde geluidwering en een alternatieve geluidwering met schermen langs de weg met de daarbij behorende milieugevolgen. Hoewel de Commissie vraagtekens zet bij sommige passages van de argumentatie in de tekst, heeft zij waardering voor het idee de geluidwallen als terras uit te werken.

Bij bestudering van de bestemmingsplankaart is de Commissie opgevalen dat de afstand tussen hinderlijke bedrijven (categorie II) op sommige plaatsen erg gering kan worden (minder dan 200 m.) In relatie hiermee heeft de gemeente in de "Nadere informatie" inzicht verschafft in het door de gemeente te hanteren uitgiftebeleid.

Ontwikkeling van alternatieven

Nu in het MER geen verschillende modellen voor de hoofdstructuur worden onderzocht, worden de alternatieven voor voornamelijk de inrichting ontwikkeld op basis van varianten in het kader van de begrippen integraal ketenbeheer, energie-extensivering en kwaliteitsbevordering.

Het meest milieuvriendelijke alternatief is dan niet meer dan een milieuvriendelijke inrichtingsvariant van het voorkeursalternatief. Voor het bepalen van de inhoud van een werkelijk alternatief, het mobiliteitsalternatief, zijn genoemde begrippen minder bruikbaar. Dit blijkt wel uit de beperkte verschillen in het schema op p. 5.16 van het MER.

De verschillen tussen het mobiliteitsalternatief en het voorkeursalternatief worden beschreven en overzichtelijk gemaakt in rapport B4 p. 14. Verschillen zijn er in de verdichting rond haltes, de afstand van de parkeerplaatsen tot de woningen, de langzaam verkeersroutes en het aanbod van openbaar vervoer. Terecht wordt opgemerkt dat het stedenbouwkundig ontwerp zou afwijken van het voorkeursalternatief. De Commissie bestrijdt de stelling dat het niet nodig zou zijn een dergelijk ontwerp uit te werken, omdat uitsluitend de milieu-effecten beschreven moeten worden. Juist in een (globaal) ontwerp komen de onderlinge

4 Het MER, noch het bestemmingsplan geven inzicht in de toekomstige verbindingen tussen Hoogland en het gebied ten noorden van de A1, hetgeen tot diverse inspraakreacties heeft geleid.

relaties in beeld tussen de wijkstructuur, verdichtingen, mogelijkheden voor ligging en hoogte van geluidwallen, voor beperking van geluid en luchtverontreiniging en voor energie-extensivering in het algemeen.

Het in de Structuurvisie Openbaar Vervoer vermelde streven om het stedelijke openbaar vervoer te verdubbelen is alleen bereikbaar door tegelijk autoverkeerbeperkende maatregelen uit te voeren. Dit soort belangrijke maatregelen worden pas in de "Nadere informatie" niet meer dan terloops aangeduid.

Naast een uitgewerkt mobiliteitsalternatief, waarbij aandacht wordt besteed aan de relatie met verharding, materiaalgebruik, rioolstelselkeuze, water, geluidwering en zandwinning (zie onder "Inrichtingsvarianten" verderop in dit advies), had een ecologisch alternatief ontwikkeld kunnen worden met expliciete aandacht voor natuur, landschap, cultuurhistorische elementen, ruimtelijke kwaliteit en 'ecologisch bouwen'^{5]}, waarbij de vervoersaanreiking wordt verminderd door lagere woningdichtheden en weren van arbeidsintensieve bedrijven.

Inrichtingsvarianten

De varianten met betrekking tot de inrichting worden in het MER grondig en uitgebreid behandeld, zij het dat weinig aandacht is besteed aan de onderlinge relaties tussen de diverse maatregelen.

Zo is er bijvoorbeeld een duidelijk verband tussen de keuze van het rioleringsstelsel en: materiaaleisen voor dakgoten (zink?), autogebruik in de wijk (vervuiling door olieresten), het toepassen van poreuze bestrating en/of het afkoppelen van verhard oppervlak. Deze zaken beïnvloeden de belasting van het rioolstelsel en hebben ook gevolgen voor de grondwaterpeilen en de bodemverontreiniging.^{6]}

Een vergelijkbaar verband bestaat tussen de keuze voor drooglegging van het gebied door ophoging, de gekozen oplossingen voor geluidwering en de aan te leggen hoeveelheid oppervlaktewater.

Bij een ecologische inrichting van het oppervlaktewater past ook een goede variatie in diepte, oeverbeplanting en verblijftijden.

5 De milieudoelstelling om zuinig met ruimte en energie om te gaan en de automobilititeit te beperken leidt tot relatief compacte woonmilieus met hoge dichtheden, goed openbaar vervoer, voorzieningen in de buurt en een autovrije of autoluwe inrichting. Milieuvriendelijk bouwen is ook mogelijk vanuit een ecologische invalshoek, die moeilijk met het voorafgaande is te combineren. Sleutelbegrippen zijn dan: laagbouwoningen, lagere bebouwingsdichtheid, ontzien/integratie van cultuurhistorisch, landschappelijk of ecologisch waardevolle elementen of structuren (positieve bijdrage tot ruimtelijke kwaliteit), natuurbouw en natuurontwikkeling, minder milieubedreigende infrastructurele ingrepen (verharding, ophoging, ontwatering), minder afval(water)stromen, zelfreinigende watersystemen, zonne- en windenergie etc.

6 Overigens is de keuze voor een verbeterd gescheiden stelsel vanuit milieu-oogpunt zeker te verdedigen.

3.4 Bestaande milieusituatie en autonome ontwikkeling

Het MER geeft een compleet en goed beeld van de bestaande situatie van het milieu en de autonome ontwikkeling in overeenstemming met het gevraagde in de richtlijnen.

3.5 Milieugevolgen

Algemeen

Binnen de hiervoor aangegeven beperkingen met betrekking tot de reikwijdte van de alternatieven zijn de milieugevolgen in grote lijnen voldoende uitgebreid en duidelijk weergegeven. Hieronder volgen per onderwerp enkele (kritische) kanttekeningen.

Landschap en beleving

De Commissie is van oordeel dat het belevingsaspect van de geluidwallen wordt onderschat. Bij een totale hoogte van 10 tot 12 meter zullen de dijken hoger zijn dan een groot deel van de bebouwing van Nieuwland en komt de wijk gevoelsmatig in een 'ronde kuil' te liggen. In dit verband is de in de "Nadere informatie" beschreven uitvoering van de wallen een relevante aanvulling.

Grond- en oppervlaktewater

Er ontbreekt informatie over de invloed van de aanleg van de wijk (verharding, afkoppeling van regenriolen) op de grondwaterbeweging en peilen⁷) en op de grondwaterkwaliteit.

Met betrekking tot de peilen wordt op p. 7.9 alleen met wat vuistregels gerekend, doch varianten worden niet onderscheiden.

Bij het vaststellen van de gemiddelde jaarlijkse emissies wordt geen onderscheid gemaakt tussen de woongebieden en de bedrijfsterreinen.

Verder is voorbijgegaan aan indirecte effecten op het oppervlaktewater, terwijl het zuiveringsrendement van de rioolwaterzuivering afhangt van de hydraulische belasting, de variaties daarin en dus ook de stelselkeuze. In dat opzicht is een verbeterd gemengd stelsel waarschijnlijk minder goed dan een verbeterd gescheiden stelsel.

3.6 Vergelijking van de alternatieven

Bij de vergelijking van de alternatieven breekt zich zich het geringe ruimtelijke verschil tussen de drie alternatieven.

7 Zie ook inspraakreactie, bijlage 4 nr. 3.

3.7 Presentatie van het MER

De presentatie van het MER is zorgvuldig en goed verzorgd.

De leesbaarheid wordt verminderd door te uitgebreide teksten en een te beperkt onderscheid tussen hoofd- en bijzaken. Dat is wellicht gevolg van het pionierswerk, dat voor dit MER is verricht. De relatief grote hoeveelheid overlappende teksten is naar het oordeel van de Commissie weinig efficiënt.

4. DETAILOPMERKINGEN

Hoofdstuk 5: Het onderscheid in planfase, aanlegfase en exploitatiefase heeft in de schema's geen functie.

p. 5.11 De twee genoemde rioolstelsels zijn wel verschillende in de gevolgen voor de waterkwaliteit/rioolwaterzuivering, maar het verschil is niet zo groot.

p. 6.19 De kolommen in tabel 6.6.2 zijn verwisseld.

p. 7.13 De getallen uit tabel 7.4.1 mogen niet gebruikt worden zonder rekening te houden met de specifieke omstandigheden ter plaatse.

De relatie tussen tabel 8.2 en de tekst onder 8.3 is niet erg duidelijk. De nogal hoge waardering in de tabel van het aspect 'ecologie, ontwikkelingsmogelijkheden' bij het milieuvriendelijke alternatief is in de tekst alleen te begrijpen als 'extensieve groenvoorziening' c.q. 'op ecologische kwaliteiten gericht beheer' zonder meer (en uitsluitend) op het milieuvriendelijke alternatief betrekking hebben. Ook als dat zo is, blijft gezien de wel zeer smalle ruimtelijke marges in het ontwerp voor de wijk de twijfel bestaan of de effecten wel zó sterk kunnen verschillen.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over
de inhoud van het MER
woningbouwlocatie Amersfoort

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 april 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Postbus 4000
3800 EA Amersfoort
Telefoon 033-695111
Telefax 033-610710

Burgemeester en Wethouders

Amersfoort

Aan de Werkgroep M.E.R.
bouwlocatie Nieuwland
t.a.v. mevrouw drs. M. van Eck,
werkgroepsecretaris
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie van de Burgemeester en Wethouders
29 APR 1992
1243-92
209-5771/65
Eck

Uw brief/kenmerk:

-- / --

Ons kenmerk:

Sector RO/EZ, nr. 2527

Onderwerp:

Milieu-effectrapport Nieuwland

Datum:

24 april 1992

Geachte mevrouw Van Eck,

De raad van Amersfoort heeft in zijn vergadering van 25 februari 1992 het Milieu-effectrapport Nieuwland vastgesteld. Zodra het ontwerp-bestemmingsplan Nieuwland behandeld is door de P.P.C., zal dit M.E.R. samen met het ontwerp-bestemmingsplan ter visie worden gelegd. Daarop vooruitlopend zenden wij u reeds nu het rapport en het daarbij behorende raadsbesluit toe. Nadat het M.E.R. ter visie heeft gelegen, sturen wij u de eventueel ontvangen reacties en het verslag van de hoorzitting na.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Amersfoort,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijl.: div.

Inlichtingen bij:
toestel 4908

Bezoekadres
Stadhuisplein 1
Amersfoort

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant
nr. 109 d.d. 10 juni 1992

BEKEND-
MAKING

WET ALGEMENE BEPALINGEN MILIEUHYGIËNE

Milieu-Effektrapportage Nieuwland (MER)

De gemeenteraad van Amersfoort heeft besloten in het gebied Nieuwland ca. 4.000 woningen te bouwen en te voorzien in ca. 70 ha. bedrijfsterrin. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplan vastgesteld te worden. Het besluit Milieu-effektrapportage bepaalt, dat (in verstedelijkt gebied) woningbouwlokaties van 4.000 woningen of meer en bedrijventerreinen groter dan 100 ha. M.E.R.-plichtig zijn. In opdracht van de gemeente Amersfoort is het Milieu-effektrapport voor bouwlokatie Nieuwland opgesteld zodat bij de over het bestemmingsplan te nemen besluiten alle milieu-aspekten betrokken worden.

Procedure

Op basis van door de gemeenteraad vastgestelde richtlijnen is het Milieu-effektrapport voor Nieuwland opgesteld. De gemeenteraad heeft vervolgens in zijn vergadering van 25 februari 1992 dit MER vastgesteld. Het MER wordt samen met het bestemmingsplan gedurende een maand ter visie gelegd. Tijdens deze periode wordt een hoorzitting georganiseerd en kan een ieder reageren op het MER. Na deze periode wordt het MER samen met de inspraakreacties voorgelegd aan de Commissie voor de Milieu-effektrapportage. Deze toetst het rapport aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke vereisten en brengt een schriftelijk advies uit. Dit advies wordt betrokken bij het voorstel aan de raad om het bestemmingsplan vast te stellen.

Ter inzagelegging

Het MER Nieuwland ligt vanaf donderdag 11 juni gedurende een maand voor een ieder ter inzage in de informatiewinkel van het stadhuis, Stadhuisplein 1. De hoorzitting vindt plaats op 25 juni 1992. Schriftelijke reacties m.b.t. het MER kunnen gedurende de termijn van terinzagelegging worden ingediend en moeten worden gezonden aan de gemeenteraad van Amersfoort. Tijdens de hoorzitting kan ook mondeling gereageerd worden.

Amersfoort, 10 juni 1992.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van Burgemeester en Wethouders van Amersfoort

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Amersfoort

Besluit: vaststellen van het bestemmingsplan Nieuwland

Activiteit: het tot ontwikkeling brengen van het gebied Nieuwland als een locatie voor woningbouw (ca. 4000 woningen) en bedrijven (70 ha)

Stand van zaken: Met de openbare bekendmaking op 4 juli 1990 werd aangekondigd dat de startnotitie tot en met 4 september 1990 ter inzage lag. (In verband met de vakantieperiode is uitgegaan van een langere termijn.) Het advies voor richtlijnen van de Commissie kwam uit op 5 oktober 1990.

Op 27 november 1990 heeft de gemeenteraad van Amersfoort de richtlijnen vastgesteld.

Op 10 juni 1992 werd door de gemeente bekend gemaakt (bijlage 1) dat het milieueffectrapport (MER) en het ontwerp-bestemmingsplan vanaf die datum een maand ter inzage zouden liggen.

Op 25 juni werd een openbare hoorzitting gehouden. Op 7 augustus werd met de gemeente van gedachten gewisseld over een concept-toetsingsadvies.

Naar aanleiding van deze bespreking heeft de gemeente een Nota "Nadere informatie inzake MER-Nieuwland" opgesteld. Deze nota heeft gedurende twee weken ter visie gelegen. De Commissie heeft haar toetsingsadvies afgerond na afloop van deze termijn en de informatie uit genoemde nota bij haar advies betrokken.

Samenstelling van de werkgroep:

dr.mr. E.F. ten Heuvelhof

ir. J.A. Lörzing

prof.dr. L. Lijklema

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter, in de fase van het vooroverleg)

ir. B. Stassen

ir. K.H. Veldhuis (voorzitter, tijdens de toetsingsfase)

ir. J.J. Vermeijden

Secretaris van de werkgroep: drs. M. van Eck

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19920714	Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Utrecht	Utrecht	19920720
2.	19920614	H.R. Valkenhoef	Hoogland	19920724
3.	19920701	H. Janssen	Amersfoort	19920724
4.	19920709	Milieudefensie Kerngroep Amersfoort	Amersfoort	19920724
5.	19920710	C. Kreijne	Hoogland	19920710
6.	Onbekend	W.G. Hartman	Hoogland	19920724
7.	19920709	Vereniging dorpsbelangen Hoogland	Hoogland	19920724
8.	19920708	Landbouwschap gewestelijke raad voor Utrecht	Utrecht	19920724
9.	Onbekend	J.P.H. van Middelaar	Bunschoten	19920724
10.	Onbekend	G.A. van de Wolfshaar en M.A. van de Wolfshaar-Tolboom	Hoogland	19920724
11.	19920707	Derks Star Busmann advocaten	Amersfoort	19920724
12.	19920707	NCOV-Ondernemersadvies	Rijswijk	19920724
13.	19920707	J.C. Nieuwenburg en M.C. Nieuwenburg-Tolboom	Hoogland	19920724
14.	19920707	Ministerie VROM	Amsterdam	19920724
15.	19920706	G. Tolboom	Hoogland	19920724

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
16.	19920706	W.C.M. Smink-Blom en M.M. Smink	Hoogland	19920724
17.	19920814	A.J. van 't Klooster	Hoogland	19920724
18.	19920706	J. van de Hoef	Hoogland	19920724
19.	19920706	A.M. Keizer en J.G. Keizer-van Valkenhoef	Hoogland	19920724
20.	19920703	H.R. Kleinhoven	Hoogland	19920724
21.	19920702	E.N. van de Beek en G.C.E. van de Beek-Onwezen	Hoogland	19920724
22.	19920702	G.M. Horst B.V.	Hoogland	19920724
23.	19920629	J. Pasker en M.E.P. Pasker-Wolbrink	Hoogland	19920724
24.	19920626	Onteigening Adviesbureau De Boer BV	Baarn	19920724
25.	Onbekend	A.G. Groen en S.J. Groen-van den Tweel	Hoogland	19920724
26.	19920706	Ministerie van Verkeer en Waterstaat	Nieuwegein	19920724
27.	19920710	R. Tolboom	Amersfoort	19920724
28.	19920710	C.G. Bellaar v.o.f.	O. a/d Amstel	19920724

BIJLAGE 5

Inhoudsopgave van de "Nadere informatie inzake MER-Nieuwland"

1. Onderbouwing van het openbaar vervoersysteem; berekeningen, routes, frequenties;
2. Kaart met te handhaven ecologische, of cultuurhistorische elementen;
3. Zo mogelijk beter kaartmateriaal van het plangebied, waaruit tenminste de ligging en uitvoering van de geluidwal duidelijk wordt. Voor de geluidwal dient ook een alternatief langs de weg, eventueel als scherm te worden uitgewerkt met de daarbij behorende milieugevolgen;
4. Grondbalans, waarin grondbehoefte van diverse maatregelen wordt gezet tegenover grondaanbod door vergravingen (oppervlakte, diepte);
5. Kaart waarop ligging van Nieuwland in groter geheel, waarin (geplande) (langzaam verkeer) relaties in noordzuidrichting duidelijk worden;
6. Korte uiteenzetting van uitgifte beleid voor bedrijven.